

Relacja z odbytej „Wizyty studyjnej przedstawicieli polskich lgd w Portugalii”

Pierwsza z odwiedzonych grup to LAG TERRAS DENTO z siedzibą w Alcacovas: Organizacja istnieje 27 lat, ma status pożytku publicznego, obejmuje obszarem 6 gmin – 22 tys. mieszkańców. LAG Terras Dento wsparło 250 różnorodnych projektów edukacyjnych, wydał 25 publikacji, jest ośrodkiem edukacyjnym i szkoleniowym, wsparł z Leadera 600 różnorodnych projektów, w wyniku których powstało 300 miejsc pracy. Główni beneficjenci to min. rolnicy, osoby fizyczne, ngo. Wspierają i promują produkty lokalne. Przykłady wspartej działalności: Uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z działalnością:

a) Piekarnia-cukierni “Colmeia dos Paladares” – Casa Maria Vitoria w Alcáçovas-zatrudnia aktualnie 62 osoby i jest największa firma w Alcáçovas

b) Centrum jeździectwa i nauki jazdy konnej Sociedade Agrícola Mata Linda - dofinansowanie na wybudowanie hali do nauki jazdy konnej. Gospodarstwo o powierzchni 520 h prowadzi również plantację oliwek, dębu korkowego oraz hodowlę krów i koni oraz działalność agroturystyczną

c) Przedsiębiorstwa “Pardalinho” Fabryka miedzianych dzwonek - Projekt wsparty w ramach LEADER/RDP2007-2013 (PRODER) oraz SIFE (ERDF+ESF). W trakcie wizyty uczestnicy wzięli udział w warsztatach produkcji dzwonek,

Drugą odwiedzaną grupą była LAG Al Sud ESTIME z Casto Verde w tym:

a) Centrum Idei i Biznesu *Incastro Centro de Ideias de Negocios*. Obiekt posiada 20 w pełni wyposażonych lokali biurowych oraz 2 sale konferencyjne, który wyremontowała gmina. Kompleks jest własnością Gminy, która pokrywa deficyt środków pomiędzy kosztami jego utrzymania a wpłatami ze strony firm. Obecnie w Centrum działa 16 firm, zajmujących się m.in. reklamą, usługami prawniczymi, rękodzielnictwem czy pośrednictwem nieruchomości, powstałych dzięki grantom przekazanych przez LAG Al Sud Estime w porozumieniu z powiatem Castro Verde oraz Urzędem Pracy. Jest to przykład dobrych praktyk dla lokalnych samorządów, który powoduje przybycie i zatrzymanie młodych ludzi na obszarze powiatu oraz powstanie nowych przedsiębiorstw.

b) GRUPO BIQUÍMICOS i RECTÂNGULO VERMELHO

Funkcjonowanie swoich przedsiębiorstw jako przykłady wsparcia projektów przedstawili właściciele przedsiębiorstw zajmujących się produkcją opakowań do żywności oraz usługami reklamowymi. Pokazali oni jak za sprawą środków unijnych poprzez zakup nowoczesnych maszyn i zatrudnieniu ludzi zapewnić rozwój firmy.

c) Farma Ekologiczna “Herdade do Freixo de Meio Agricultura Biologica” Idea farmy to: *„Pracujemy przede wszystkim nad rozwojem i integracją różnych społeczności użytkowników Common Good Homestead z Freixo do Meio.” Alfredo Sendim*. Farma ekologiczna działa na zasadzie spółdzielni na obszarze 520 h., zatrudnia 35 pracowników. Najważniejsze zasady to: zrównoważony rozwój społeczny (przy zatrudnieniu), ekologia i praca ekosystemowa, bioróżnorodność, zrównoważenie finansowe i usługi turystyczne – ekoedukacyjne. Farma produkuje i sprzedaje ekologiczne produkty pod własną marką: oliwę z oliwek, wino, przyprawy; żółędzie i produkty z żółędzi; mięso drobiowe; mięso jagnięce; mięso wieprzowe z czarnych świń; zboża, orzechy i rośliny strączkowe. Uprawia się warzywa bez nawożenia (agrokultura), chroni gatunki rodzime zagrożone wyginięciem i hoduje gatunki autochtoniczne (czarne świnie). Produkty sprzedawane są na miejscu w sklepiku produktu lokalnego, w 4 sklepach na terenie Lizbony i prowadzi sprzedaż internetową.

Wizyta studyjna dała możliwości polskim LGD nawiązania nowych kontaktów z dwoma portugalskimi lokalnymi grupami działania: LAG TERRA DENTO 2020 i LAG AL SUD ESDIME oraz z organizacją *Federação Portuguesa de Associações de Desenvolvimento Local*, co w przyszłości mogą zaowocować wspólnymi przedsięwzięciami.